

Lausuntopyyntö: Valtioneuvoston asetus valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028

332/00.02.01.00.00/2026

Kaupunginhallitus 24.08.2026 § 233

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoa valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028. Lausunnot on pyydetty toimittamaan 24.8.2026 mennessä.

Kehysneuvottelujen linjauksen mukaan hallitus toteuttaa korkean nuorisotyöttömyyden kaupungeissa sekä kuudessa suurimmassa kaupungissa naapurustoihin ja kaupungin eri osiin kohdistuvan pilotin nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi.

Valtioneuvoston asetuksessa ehdotetaan valtionavustukseen oikeutetuiksi kaupungeiksi Espoon, Helsingin, Joensuun, Jyväskylän, Kuopion, Lahden, Oulun, Porin, Tampereen, Turun ja Vantaan kaupunkia, jotka voisivat hakea avustusta 18–29-vuotiaiden työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten työllisyyttä edistäviin monialaisen yhteistyön hankkeisiin vuosille 2026–2028. Avustus myönnettäisiin valtionavustuslain (688/2001) 5 §:n 3 momentin mukaisena erityisavustuksena ja kaupungit voisivat käyttää sitä asetuksessa säädetyn tarkoituksen mukaisten hankkeiden järjestämiseen.

Kaupunkien järjestämisen hankkeiden tarkoituksena olisi kohderyhmän työllisyyden edistäminen ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen niillä kaupungin eri osa-alueilla, joissa nuorten työttömyys ja tuen tarve on suurin. Tarkoituksena olisi erityisesti edistää heikommassa työmarkkina-asemassa olevien nuorten kiinnittymistä työhön, koulutukseen ja hyvinvointia tukeviin palveluihin. Lisäksi tarkoituksena olisi monialainen yhteistyö, jossa kaupungit, viranomaiset, yritykset, yhdistykset tai säätiöt suunnittelisivat ja toteuttaisivat pilotit yhdessä.

Valmistelija: hallintopäällikkö Tuuli Ikäheimonen, puh. 040 105 1011, tuuli.ikaheimonen@kitee.fi

Esittelijä: kaupunginjohtaja Pekka Hirvonen, puh. 040 105 1001, pekka.hirvonen@kitee.fi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää lausua valtioneuvoston asetuksesta valtionavustuksesta eräille kaupungeille nuorten työllisyyttä edistäviin hankkeisiin vuosina 2026-2028 Työ- ja elinkeinoministeriölle seuraavaa:

Kiteen kaupunki pitää nuorten työllisyyden edistämistä erittäin tärkeänä tavoitteena. Nuorten kiinnittyminen työhön, koulutukseen ja hyvinvointia tukeviin palveluihin on keskeistä sekä yksilön tulevaisuuden että kuntien elinvoiman näkökulmasta. On perusteltua, että valtio kohdentaa rahoitusta toimenpiteisiin, joilla ehkäistään nuorten pitkäaikaistyöttömyyttä ja vahvistetaan monialaista yhteistyötä.

Kiteen kaupunki pitää kuitenkin ongelmallisena sitä, että asetuksessa avustuskelpoisuus rajataan vain asetuksessa nimetyille kaupungeille. Rajaus jättää pienet kaupungit ja kunnat kokonaan avustuksen

ulkopuolelle riippumatta siitä, millainen nuorten työttömyystilanne, palvelutarve tai alueellinen kehittämistarve niissä on. Nuorten työttömyys ja palvelutarve eivät ole vain suurten kaupunkien ongelmia. Pienissä kaupungeissa nuorten työllistymisen haasteet voivat näkyä määrällisesti pienempinä, mutta vaikutukset ovat paikallisesti merkittäviä. Pienillä kaupungeilla on myös usein suuria kaupunkoja rajallisemmat resurssit kehittää uusia palvelumalleja, vahvistaa nuorten työllisyyspolkuja ja rakentaa monialaisia hankkeita ilman erillistä ulkopuolista rahoitusta.

Kiteen kaupunki katsoo, että asetuksen perusteluissa tulisi selkeämmin osoittaa, millä objektiivisilla ja yhdenvertaisuutta kunnioittavilla perusteilla avustus rajataan vain nimetyille kaupungeille. Mikäli rajauksen perusteena ovat nuorten työttömien määrä, korkea nuorisotyöttömyys, kaupunginosakohtainen eriytyminen tai suurten kaupunkien erityinen palvelutarve, tulisi nämä perusteet esittää avoimesti ja johdonmukaisesti. Lisäksi tulisi arvioida, sulkeeko raja avustuksen ulkopuolelle sellaisia pieniä kaupunkia, joissa nuorten työttömyyden suhteellinen taso, pitkäaikaistyöttömyyden riski tai palvelutarve on merkittävä.

Kiteen kaupunki pitää ongelmallisena sitä, jos valtionavustusjärjestelmä rakentuu pääosin suurten kaupunkien erityiskysymysten varaan. Tällainen raja voi johtaa siihen, että pienissä kaupungeissa olevat todelliset tuen tarpeet jäävät näkymättömiksi. Kiteen kaupunki esittää, että asetuksen soveltamisalaa arvioidaan uudelleen siten, että myös pienillä kaupungeilla olisi mahdollisuus hakea avustusta, jos ne täyttävät asetuksen tavoitteisiin liittyvät kriteerit. Avustuskelpoisuutta ei tulisi määritellä yksinomaan nimeämällä tietyt kaupungit asetuksessa, vaan hakukelpoisuuden tulisi perustua avoimiin ja ennakolta määriteltyihin kriteereihin. Tällaisia kriteereitä voisivat olla esimerkiksi nuorten työttömyysaste, työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten määrä suhteessa ikäluokkaan, pitkäaikaistyöttömyyden kehitys, alueellinen palvelutarve sekä kunnan esittämän hankesuunnitelman vaikuttavuus. Näin valtionavustus tukisi paremmin nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia työllistyä ja kiinnittyä koulutukseen koko maassa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.